



Høringsudkast

Korte-sSuppleringer af tekst i afsnit 8.3.2. i Vejledning nr. 9210 af 18. april 2024 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer

Forslag til supplering er angivet i teksten med korrektur.

”8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) og såfremt dette ikke er nok til at overholde relevante miljøkvalitetskrav, skal der stilles strengere vilkår i tilladelsen eller godkendelsen.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3. Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra et repræsentativt overvågningspunkt i det berørte overfladevandområder eller tilstødende vandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i Miljøstyrelsens

”Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til overfladevand og havområder med ofte stillede spørgsmål og svar”.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 505 (biota) og 51 (sediment).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. En myndighed kan derfor ikke give tilladelse til en udledning, hvis der er en videnskabeligt begrundet risiko for, at der vil kunne ske en stigning i koncentrationen på et repræsentativ måle punkt i det berørte vandområde eller tilstødende vandområder.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner fremgår af Miljøstyrelsens ”Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til overfladevand og havområder med ofte stillede spørgsmål og svar”. Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En

udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenede stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af kompenserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledningen neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende

overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. ~~Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.~~

Der kan i øvrigt henvises til tabel om miljøfarlige stoffer (side 53), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vurdering af påvirkning af målsat overfladevandområde med miljøfarligt forurenende stof, når vandområdet er i ukendt tilstand for samme stof
Også i disse sager følger det af officialprincippet, at det er myndighedens ansvar, at der er de nødvendige og tilstrækkelige oplysninger til rådighed for vurderingen af, om påvirkninger som følge af en afgørelse vil medføre forringelse af et eller flere overfladevandområder, jf. § 8 i indsatsbekendtgørelsen.

Myndigheden forventes i disse sager at inddrage f.eks. overvågningsdata og anden data, som er tilgængelige via databaser som f.eks. MiljøGIS for VP3, Vandplandata, Miljødata, Jupiter og EA-HUB ved vurderingen efter § 8 i indsatsbekendtgørelsen. Det forventes endvidere, at har myndigheden i øvrigt adgang til andre miljøoplysninger, som er relevante for vurderingen, inddrages også disse. Det er i den sammenhæng myndighedens ansvar at sikre sig, at sådanne ikke umiddelbart offentligt tilgængelige oplysninger ikke er underlagt restriktioner i form af beskyttelse af følsomme personoplysninger, forretningshemmeligheder eller lignende og ikke er omtvistede eller forældede, før de anvendes og i den sammenhæng gøres tilgængelig for ansøger.

Det følger af officialprincippet, at har en myndighed ikke adgang til de oplysninger, der er nødvendige for behandlingen af en konkret sag, kan en myndighed – efter en konkret vurdering - anmode ansøger om at tilvejebringe de (yderligere) nødvendige oplysninger. Se nærmere om officialprincippet og dets anvendelse ved tilvejebringelse af nye oplysninger på Ombudsmandens hjemmeside¹.

Der er i sager, der behandles efter miljøvurderingslovens §§ 20 og 24. dvs. projekter for hvilke, der udarbejdes en miljøkonsekvensrapport, en vidtgående adgang til at anmode ansøger at tilvejebringe supplerende oplysninger, også oplysninger der kun kan tilvejebringes ved nye undersøgelser, som forudsætning for (videre) behandling af sagen.

I alle sager gælder, at det skal vurderes konkret, om det kan kræves, at der tilvejebringes yderligere oplysninger til sagsgrundlaget, og at et sådant krav skal være proportionalt.

Såfremt der ikke kan indhentes anden repræsentativ data for et overfladevandområdes tilstand, må der af hensyn til sikkerheden i vurderingen efter § 8 i indsatsbekendtgørelsen anlægges en forsigtig tilgang og derfor tages udgangspunkt i en worst-case antagelse, dvs. at det ved vurderingen må antages, at der er ikke-god tilstand for alle de relevante miljøfarlige forurenende stoffer, for hvilke repræsentativ data for tilstanden i vandområdet ikke kunne indhentes.

I denne sammenhæng se også Miljø- og Fødevareklagenævnet i sin afgørelse af 16. november 2022 i sagen 21/10121 (Ophævelse og hjemvisning i sag om VVM-tilladelse til etablering og drift af klimatilpasningsanlæg i Holstebro Kommune) har fremhævet, at ”Nævnet er af den opfattelse, at vurderingen (efter § 8 i indsatsbekendtgørelsen) skal være foretaget med en høj grad af sikkerhed og efter omstændighederne skal forholde sig til hvert af de kvalitetselementer, som ved projektets gennemførelse vil kunne falde et niveau. Nævnet bemærker med henvisning til Weser-dommen herved også, at den tærskel, hvorover der foreligger tilsidesættelse af forpligtigelsen til at forebygge forringelse efter vandrammedirektivet til at forebygge forringelse af et vandområde er lav”. I samme sag har Miljø- og Fødevareklagenævnet endvidere tilkendegivet, at ”såfremt det ikke er muligt at foretage specifikke og konkrete beregninger og vurderinger af påvirkning af de enkelte kvalitetselementer (ved en vurdering efter § 8 i indsatsbekendtgørelsen), bør disse vurderes ud fra et videnskabeligt underbygget skøn i et worst case-tilfælde”.

¹ <https://www.ombudsmanden.dk/find-viden/myndighedsguiden/generel-forvaltningsret/8-officialprincippet#heading14>

Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenede stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer.

Der kan derfor i Miljøstyrelsens ”Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til overfladevand og havområder med ofte stillede spørgsmål og svar” findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.